

**Zmiany w katalogu rzeczowym Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej
im. Marii Grzegorzewskiej w Zielonej Górze w dziale „37 OŚWIATA.
PEDAGOGIKA. WYCHOWANIE. SZKOLNICTWO. WYKORZYSTYWANIE
WOLNEGO CZASU”**

Od początku istnienia Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Marii Grzegorzewskiej w Zielonej Górze katalog rzeczowy książek prowadzony był w oparciu o kolejne wydania tablic Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej. W 2008 roku podjęto decyzję o zastosowaniu tablic UKD UDC-PO58 w klasyfikowaniu książek w PBW.

Zastosowanie nowych symboli spowodowało potrzebę weryfikacji dotychczasowych w katalogu rzeczowym Biblioteki, co zresztą czyniono za każdym razem, gdy zapadała decyzja o zastosowaniu nowej klasyfikacji.

Biblioteka Pedagogiczna z racji swojego profilu gromadzi przede wszystkim piśmiennictwo z zakresu pedagogiki, oświaty, szkolnictwa, dlatego też najbardziej rozbudowanym działem w katalogu rzeczowym jest „**37 OŚWIATA. PEDAGOGIKA. WYCHOWANIE. SZKOLNICTWO. WYKORZYSTYWANIE WOLNEGO CZASU**”.

Przy stosowaniu tradycyjnego katalogu kartkowego, dużym utrudnieniem była rozbieżność pomiędzy symbolami na kartach katalogowych, a podziałem w katalogu opartym na tablicach UKD UDC-PO22 z 1997 roku. W związku z powyższym, przystąpiłam do prac, mających na celu dostosowanie budowy katalogu rzeczowego w **37** do tablic UDC –PO58. Tablice te stanowią wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych, przez co nie ułatwiają precyzyjnego, szczegółowego klasyfikowania zbiorów w rozbudowanym w bibliotekach pedagogicznych dziale **37**. Niestety brakowało wtedy również pragmatycznych reguł stosowania nowych symboli ułatwiających prace związane z katalogowaniem rzeczowym w tej dziedzinie. Obecnie znaleźć je można na stronie Biblioteki Narodowej w Biuletynie UKD - <http://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/ukd/biuletyn-ukd>. W związku z tym część dotychczasowych rozdzielaczy z symbolami, które nie wystąpiły w nowym wydaniu tablic została usunięta, a karty katalogowe przełożone do symboli bardziej ogólnych np. dotychczasowe : **371.64/.69 Pomoce naukowe i środki nauczania, 371.67 Konwencjonalne pomoce szkolne, 371.69 Ekspozyty. Modele. Maszyny jako pomoce dydaktyczne. Gry dydaktyczne**, zastąpione zostały jednym symbolem – **37.091.64**.

Uogólnienia dokonałam również w **374 Nauczanie i wychowanie pozaszkolne. Oświata pozaszkolna**”, w którym to symbolu znalazły się takie zagadnienia jak **Formy organizacyjne oraz metody samokształcenia i kształcenia zespołowego**. Ponadto dotychczasowa rozbudowa **371.38 Wychowanie i nauczanie praktyczne** została zastąpiona symbolem ogólnym **37.091.33-027.22**. Tutaj znalazło się również piśmiennictwo na temat **Kształcenia politechnicznego**, po likwidacji symbolu **373.62**. Decyzję tą konsultowałam z Pracownią UKD Biblioteki Narodowej.

Zmiana symboli na metodykę nauczania poszczególnych przedmiotów pociągnęła za sobą konieczność wyodrębnienia ogólnych podręczników metodycznych do wielu

poziomów nauczania, które obecnie znalazły swoje miejsce w ogólnym symbolu **37.016** w stosunku do dziedziny wiedzy, np. **37.016:51 Nauczanie matematyki**. Zagadnienia metodyczne dla danego poziomu szkoły, znalazły swoje miejsce w symbolu na dany poziom szkoły wraz z symbolem dziedziny np. **373.5.046-021.64:51 Nauczanie matematyki w gimnazjum**. Ta zmiana ma sporo zalet, ale niestety również wady, ponieważ zawężenie poszukiwań do danego poziomu szkoły, uniemożliwia dotarcie do pełnej informacji na temat metodyki nauczania danego przedmiotu. Jeśli chodzi o metodykę nauczania, kolejnym minusem, jest rozbudowa symboli na kartach rozdzielczych. Metoda klasyfikowania postulowana w pliku wzorcowym Konsorcjum UKD (MRF), w przypadku dużych bibliotek specjalistycznych powoduje tendencję do tworzenia rozbudowanych symboli złożonych. Ponadto metodyka nauczania poszczególnych przedmiotów w liceum, dotyczy również technikum, więc zaistniała potrzeba stworzenia symbolu złożonego, na potrzeby katalogu, który zawierał będzie zagadnienia dotyczące liceum i technikum np. **373.5.016.046-021.66+377.3.016.046-021.66]:51 Nauczanie matematyki w liceum i technikum**. Niestety nie znalazłam, w Biuletynie UKD innego rozwiązania.

Z kolei tendencja do fasetyzacji tj. dodawania poddziałów wspólnych, analitycznych i syntetycznych wyrażających własności i aspekty, może być zaletą dla klasyfikujących, ze względu na logiczną budowę poszczególnych symboli np. w **376**, gdzie dotychczasowa rozbudowa symbolu została zastąpiona podziałem wspólnym **-05** np. **376-056.36 Nauczanie osób upośledzonych umysłowo**.

Uważam, że bardziej czytelne stało się również zastosowanie symboli prostych w miejsce rozbudowy równoległej dla oznaczenia różnych rodzajów szkół wyższych np. **378.6:33 Akademia ekonomiczna** zamiast **378.637**, czy **378.6:61 Akademia medyczna** w miejsce **378.661**.

Reasumując, zastosowanie UKD UDC-PO58 w dziale **37** w praktyce dużych bibliotek pedagogicznych, jest zdecydowanie niewystarczające, stąd potrzeba posiłkowania się rozwiązaniami zaproponowanymi przez Bibliotekę Narodową. Budowa tradycyjnego katalogu kartkowego w oparciu o te tablice była zadaniem trudnym i czasochłonnym. Efektem są: 362 rozdzielacze z nowymi symbolami oraz 46 opisów na skrzynkach katalogowych. Prace nad dostosowaniem **37** w katalogu rzeczowym PBW do nowych tablic UKD wieńczą wszystkie dotychczasowe działania związane z dostosowaniem stanu katalogu do zmian klasyfikacyjnych. Trwa bowiem uzupełnianie bazy książek PBW w systemie PROLIB MARC21, więc kwestią czasu pozostaje dalsze prowadzenie tradycyjnego katalogu kartkowego w Bibliotece.

Anna Aleksandrowicz

Wydział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów
PBW Zielona Góra